ארוסה פרק רביעי סוטה כה.

ושמואל דאמר אנא דאמרי אפי' לרבי יאשיה. דאמר שותה דמדאלטריך לרבויי לשתיה ש"מ לאו אשתו היא ליורשה וליטמא לה ולהאכילה תרומה וכ"ש לרבי יונתן דאמר מיגו שותה היא. והא דאילטריך למעוטי אסמכתא בעלמא היא ולאו דקרא אלא להקיש אשה לאיש כדשני לעיל [מד:]: **עוברת על דת.** יהודית. שאינה נעשה יוצאה ורואה פרועה וטווה בשוק ומדברת עם כל אדם דאמר בכתובות בפרק המדיר (דף עב.) דיוצאה אלא בכתובה: **לריכה הפראה.** שמא תחזור ואם תחזור לא תפסיד כתובתה או אינה לריכה התראה דבלאו התראה מפסדא:

למאי. כיון דלא שמיא קינוי למאי אהני: **לאפסודי כתובתה.** ואי לאו דקני לא מפסדא אלמא לריכה התראה חז עוברת על דת היא שנסתרה עם אנשים: **להשקותה כשהיא נטולה.** (ב) ואם תסתר לאחר נישואין שותה על ידי קינוי של אירוסין שאינו יכול להשקותה כשהיא ארוסה דבעינן תחת איש: **לאוסרה אבועל.** קינוי לא מהני אלא לאוסרה על בועלה אם יזנות זה או יגרשנה ולא שתה (ג): **אלא לפוסלה מכתובתה.** מכלל דאי לא אתרו בה לא מפסדא: **דתנן.** לקמן בפרק כשם שהמים בודקין (דף מ:): **שאני הכא.** הא דבעי התראה: **דליתי לה לימתא דבעל.** ואי לאו דאתרו בה כי היכא דלא הוה לן למקנסה דכיון דליתי לה לימתא אין תימה בדבר אם עוברת על דת ואין זה פרילותא יתירתא אבל מי שבעלה אצלה ואינה יולה ממנו ועוברת על דת פרילותא יתירתא אית בה ואיכא למימר דבלאו התראה נמי מפסדא כתובתה: **אלא דאמרת. דכתיב** (ד) וקנא את אשתו: **או דלמא כיון דקפיד קפיד.** כלומר כיון דאורחיה דבעל למיקפד בהכי על כרחיה דהאי נמי הויא קפידא לגביה: **עכדינן מילתא דדלמא לא ניחא ליה.** והיאך אנו נעשים שלוחים לו בדבר שהוא חוב לו שאינו חפץ בו וקיימא לן (כתובות דף יח.) דאין חבין לאדם שלא בפניו: **שמחל על קנויו.** והשתא ס"ד דקנעי כין שמחל קודם סתירה כין שמחל לאחר הסתירה ואם תימא לומר עוברת על דת שרצה לקיימה מקיימה הני מילי בלא קינוי אבל היכא דאיכא קינוי וסתירה ולא למחול מהו מי עקר קינוי ושריא ליה או לא: **עכדינן מידי דאתי בעל ומחיל.** ואיכא זילותא דבי דינא: **סתמא דמילתא אדם מסכים הוא.** וסמכינן אסתם דעתיה דאינשי ומקנינן לה ואי אתי ומחיל ממחיל: **מאי שנא תלמידי חכמים.** תירוצא הוא והכי קאמר לעולם מחיל ודיקא ליה ממתני' מאי שנא דבעינן תלמידי חכמים משום דגמירי דאסורה ליה בדלא מחיל קינוי ואי אתי למיבעל אמרין ליה אתלי לקינויך: **פה לי ושיריא.** שהיה מאנשי ירושלים: **וקן ממרא.** שהמרה על ב"ד של לשכת הגזית ומיתתו בחנק: **שהיא בלאו.** אחרי אשר הוטמאה? לרבות סוטה שנסתרה בפ"ק דיבמות (דף יא:): **כמאי קמיפלגי.** איזה טעם נותנין לדבריהם: **כ"ש סברי שטר העומד לגבות כגבוי דמי.** מי שיש לו שטר חוב על חברו ושעבד לו כל נכסיו מוחזק בעל השטר יותר מן הלוה והלכך כיון דנכסי ברשותיה קיימי הוו יורשי הבעל תובעין והמוציא מחבירו עליו הראיה ועליהן להביא ראיה שזיונתה ואבדה כתובתה

שמע מינה בעל שמחל על קינויו קינויו מחול. ותפשוט נמי עוברת על דת אם לא בעלה לקיימה מקיימה אפילו הסתרה בה (ה):

(ה) **בית** שמאי אומרים נוטלת כתובתה. ואם תאמר מ"ש דאמרי ב"ש נוטלת כתובתה ונפרוך מי שמת (כ"ב דף קנח.) גבי נפל הבית עליו ועל אביו ואימה עליו כתובת אשה וכו' דאמרי ב"ש יחלוקו הואיל ופסק הוא מי מת ראשון וכן נפרוך החולץ (יבמות דף לח:) ונכתובות נפרוך האשה שנפלו לה נכסים (דף פ:) גבי שומרת יבם שמתה מה יעשו בנכסים הנכנסין והיוצאין עמה בית שמאי אומרים יחלוקו ומפרש בגמרא בפ' החולץ (יבמות דף לח:) משום

(ו) ומשום דאמרי אנא דאמרי אפילו לרבי יאשיה מדאיצטריך קרא לרבוייה מכלל דלאו אשתו היא כלל איבעיא להו עוברת על דת צריכה התראה להפסידה כתובתה או אינה צריכה מי אמרינן כיון דעוברת על דת היא לא בעיא התראה או דלמא תיבעי התראה דאי הדרה בה תיהדר בה ת"ש (ו) ארוסה ושומרת יבם לא שותות ולא נוטלות כתובה (ז) מישתא הוא דלא שתיא הא קנויי מקני לה למאי לאו להפסידה כתובתה אמר אביי לא לאוסרה עליו רב פפא אמר להשקותה כשהיא נשואה (ח) כדתניא אין מקנין לארוסה להשקותה כשהיא ארוסה (ט) אבל מקנין לארוסה להשקותה כשהיא נשואה אמר רבא ת"ש אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין לא שותות ולא נוטלות כתובה מישתא הוא דלא שתיא הא קנויי מקני להו ולמאי אי לאוסרן עליו הא אסירן וקיימן אלא לאו להפסידן כתובתן אמר רב יהודה מדיסקרתא לא לאוסרה (י) לבועל כבעל דתנן (יא) כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבועל א"ר חנינא מסורא ת"ש ואלו בית דין מקנין להן מי שנתחרש בעלה או נשתטה או שהיה חבוש בבית האסורין ולא להשקותה אמרו אלא לפוסלה מכתובתה ש"מ (יב) בעי התראה ש"מ וכולהו מאי טעמא לא אמרי מהא דלמא שאני התם דלית לה אימתא דבעל כלל איבעיא להו עוברת על דת ורצה בעל לקיימה (יג) מקיימה או אינו מקיימה מי אמרינן בקפידא דבעל תלא רחמנא והא לא קפיד או דלמא כיון דקפיד קפיד ת"ש ואלו בית דין מקנין להן מי שנתחרש בעלה או נשתטה או שהיה חבוש בבית האסורין ואי אמרת בעל מקיימה דמלתא אדם מסכים על דעת ב"ד ת"ש (יד) ומוסרין לו שני ת"ח שמא יבא עליה בדרך ואי אמרת בעל שמחל על קינויו קינויו מחול לחליה לקינויה ולבעול מ"ש תלמידי חכמים דגמירי דאי בעי למיבעל אמרי ליה אחליה לקינוייך ובעלה ת"ש (טו) דאמר ר' יאשיה שלשה דברים סח לי זעירא מאנשי ירושלים (טז) בעל שמחל על קינויו קינויו מחול וזקן ממרא שרצו בית דין למחול לו מוחלין לו (יז) ובן סורר ומורה שרצו אביו ואמו למחול לו מוחלין לו וכשבאתי אצל חבירי שבדרום על שנים הודו לי ועל זקן ממרא (יח) לא הודו לי שלא ירבו מחלוקת בישראל ש"מ בעל שמחל על קינויו קינויו מחול ש"מ פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר (יט) קודם סתירה מחול לאחר סתירה אינו מחול וחד אמר לאחר סתירה נמי מחול ומסתברא כמאן דאמר אינו מחול ממאי מדקא מהדרי רבנן לרבי יוסי דתניא (כ) רבי יוסי אומר בעלה נאמן עליה מקל וחומר ומה נדה שהיא בברת בעלה נאמן עליה סוטה שהיא בלאו לא כל שכן אמרו לו לא אם אמרת בנדה שכן יש לה היתר תאמר בסוטה שאין לה היתר ואי אמרת לאחר סתירה מחול לה משכחת לה דיש לה היתר דאי בעי מחיל ליה לקינוויה ובעיל אלא ש"מ לאחר סתירה אינו מחול שמע מינה: מתו בעליהן עד שלא שתו ב"ש כו': במאי קמיפלגי בית שמאי סברי (כא) שטר העומד לגבות כגבוי דמי

(כב) וב"ה

(ה) יבמות נח., כ) [לעיל כה.], ג) [יבמות מח:], ד) לקמן מז., ה) [לעיל ז.], ו) סנהדרין פה., ז) [לעיל ז.], ח) יבמות לח: כתובות פא., ניטין לו. שבועות מח: [כ"מ סב.], ט) [במדבר ה:], י) [נדרים כז.], כ) [שיך לעיל כד. בתשובה], ל) [פס קח.].

הגהות הב"ח

(א) גמ' אבועל כנעל: (ב) רש"י ד"ה להשקותה וכו' דאם תסתר: (ג) ר"ה לאוסרה וכו' ולא שתת הס"ל ולתא"ל מ"ה דתנן לקמן בפ' כשם הס"ל ולתא"ל מ"ה אלא לפוסלה מכתובתה: (ד) תוס' ד"ה שמע וכו' הקרה בה. נ"ב עיין פירושו בשו"ת מלי סי' קמ"ג:

מוסף רש"י

הא קנויי מקנא לה. ליתסר עליו, מדקתני לא טוטלת כתובה (לעיל כד.). כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבועל. אם יתום נעלה לו יגרשנה (לעיל כ.). ומוסדרין לו שני ת"ח שמא יבא עליה בדרך. שלרוך להשקותה כיומולים בנ"ל הגדול (לעיל ז.). בעל שמחל על קינויו. שקינא לאשתו אל תסתרי עם פלוני, קינויו מחול. ואם נסתרה אינה נאסרת עליו (סנהדרין פח.). ובן סורר ומורה שרצו אביו ואמו למחול לו. אף לאחר שהתרו בו וקללו והלקוהו וחזר וקללו, אם רלו למחול ולא הניחו לרלות בית דין, מוחלין לו. שהתוא תלה בהם ותפשו בי (שם פח:). בעלה נאמן עליה. ואין לרך להעמיד עדים אלא. (לעיל ז.). סוטה שהיא בלאו. אלא יוכל בעלה להתשון וגו', דאמרינן ביבמות (לא:) מה אני מקיים אחרי אשר הוטמאה לרבות סוטה שנסתרה (לעיל ז.). שכן יש לה היתר. לכשתטהר, לפיכך אין יכולו תוקפו, שמוכנת הוא לאחר זמן (שם). תאמר בסוטה שאין לה היתר. אם תמלא עמאה ולפיכך לבו רודף אחריה (שם). שטר העומד לגבות כגבוי דמי. כלומר גדול כח השטר וכמו שמוחזק בנכסים (יבמות לח:) מי שהנכסים מתוענדים לו יהו על העליונה והנכסים בחזקת בעל השטר עומדין אלו הוא גבוי ועומד, לפיכך הוא נוטה מספק, שאינה באה להוציא מהם שאותה הראיה עליה להביא, אלא הם באים להוציא ממנה (שבועות מח:).

תוספות שאנין

שאר אחיו חולקין עמו ל"ה: אמר לך רב אנא דאמרי אפי' לר' יונתן וכ"ש לר' יאשיה וא"ת כיון דאשתו מעלייתא היא אמאי איצטריך ליה לר' יאשיה איש איש לרבות. וי"ל דלאו דוקא הוא אלא אסמכתא בעלמא הוא ויציקר קראי לאשת חרש ושוטה ושמואל אמר אנא דאמרי אפי' לר' יאשיה פי' וכ"ש לר' יונתן דאינה שותה משום דלאו אשתו היא. וא"ת כיון דלאו אשתו היא אמאי איצטריך לר' יונתן קרא למעוטי וי"ל דאינו אלא אסמכתא בעלמ' וקרא לאו להכי אתי אלא לאקושי אשה לאיש כדשני לעיל ל"ה: אמר אביי לא לאוסרה עליו. וא"ת למ"ד דאוסרין על הייחוד למה לי למתני' למימר דמהני קנוי לאסרה עליו פשיטא וי"ל דאצטריך מתני' אפי' היכא דאינה אסורה משום ייחוד כגון בפתח פתוח לרשו' הרבים דאין שם משום ייחוד ואפי' הכי לענין סוטה הוי רשות היחיד דה"נ אמר' חצר שרבים נכנסין לה בזו ויוצאין לה בזו רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה. משמע דוקא היכא דאיכא תרתי פתחא אבל היכא דליכא אלא פתח אחד הוי רשות היחיד לטומאה אי נמי כגון שבעלה בעיר דאמר בשלהי קידושין בעלה בעיר אין חרשין לה משום ייחוד ואפי' הכי לענין תורת סוטה אשמעינן מתני' דחשבי' ליה לסתירה ואפי' בעלה בעיר כיון דלא משתמיט חנא בשום מקום לומר שלא תחשב סתירה לענין סוטה כשבעלה בעיר: ש"מ בעי התראה ש"מ ובפתח פתוח לרשות הרבים ליכא לאוקמיה דאינה עוברת על דת דהא מסתמא כיון דאינה עוברת על דת לא היו ב"ד מקנין אותה כדי להפקיע כתובתה בכדי אבל ק' דאיתא בתוס' דכתובות בהדיא נשים שאמרו שעוברות על דת צריכות התראה ויוצאות בלא כתובה לא התרו בהן יוציא ויתן כתובה ולמה לא הביאה כאן התלמוד ושמא דלא הוה ידע לה: זקן ממרא שהמרה על ב"ד של לשכת הגזית ומיתתו בחנק: ב"ש סברי שטר